

ლიტერატურა

ხელი



48

გაცნობა

გამარჯობა,
მე ეს წყალი უკვე გავტოპე
და აღარაფრის აღარ მჯერა:
არც სიყვარულის,
არც ჭაბუკური გულჩვილობის,
არც სიწმინდისა.
ყბაში მოქნეულ მუშტის მჯერა,
კბილის ტკივილის,
ცხედრის, რომელიც საბოლოოდ
ძლივს იმად იქცა,
რაც ნალდად იყო.
სადაც წავედი, ყველგან მგლები შემომყუიან,
მე ვდგავარ და მთვარეს შევყმუი,
მაგრამ არა – როგორც გიუი შეყვარებული,
არამედ მგელი, –
მშიერი და კბილმტკივანი,
მიუსაფარი,
მუხლამდე თოვლის გამკვალავი –
ტყიდან სოფლამდი.
გამარჯობა,
ახლა უკვე დავიყვავილე,
ყველა მდინარე გადავტოპე,
ყველა ქარს გავყევ,
ათივე მცნება დავარღვიე,
ვიდრე ბოლოს, ძლივსძლივობით,
იმად არ ვიქეც,
რაც ნალდად ვიყავ –
ბედნიერი მიცვალებული, რომელსაც
სიყვარული აღარ სჭირდება...
შიშველი თიხა
პრეზერვატივს ვერაფერში გამოიყენებს,
მინის გარდა, ველარავის შეენებება.
ვინც შენ გინდა, ის გამაცანი,
ნარჩევ-ნარჩევი სატრფოებიც წარმომიდგინე,
სიყვარულის ბოლო ერთია,
უკმარია,
ვიღაცაში უნდა შეთავდეს...

წმინდანოფობია

ლმერთო, როგორ მეშინია ცრუნმინდანების,
უფრო სწორად, მეშინია წმინდანებისა,
რადგან აქ, სადაც ხელთ არა მაქვს
უბინობის ინდიკატორი,
როგორ ვარკვიო,
ვინ ცრუა და ვინ ნამდვილია,
ვინ რას იჩემებს
და ვის თავზე მოჩუხჩუხებს
ღვთიური მადლი...
ხილაბანდები წაუკრავთ თავზე,
ჰვინიათ, რომ ბანაობენ შარავანდედში...
როგორ ვიცნო შენი წმინდა ხელი, უფალო?
მე ხომ იქ გხედავ,
სადაც სხვები ვერაფრით ვერ წარმოგიდგენენ:
მეძავი ქალის გადაქანცულ, სწეულ სამოში,
ნარკომანის დასუსტებულ, მიმკრთალ ვენებში,
იმ ტრასვესტიტის მოქრილ ასოში,
რომელსაც სურდა ღვთისმშობელი ყოფილიყო,
და ისე სურდა,
რომ საკუთარ თავსაც კი გასცდა,
მაგრამ მეტი, როგორც ხედავ,
არაფერი გამოუვიდა...
რად ჩამინერგე დაბურული სივრცის შიში,
თუკი ლიფტში უნდა მეცხოვრა? –
ამ სიმყრალეში, სადაც
იმასაც კი ვერ ვარკვევ,
საით მივდივარ –
ზემოთ, შენკენ, თუ ქვემოთ,
იქ, ეშმაკებისკენ... მივექანები
და თავს კედლებს ვუხათქუნებ
და არაფერი არ ინგრევა,
არაფერი, არაფერი,
არაფერი, არაფერი!..
აღარაფერი...
რად დაბურე ეს სამყარო სიწმინდებით?
სადაც ყველაფერს მუდამ
ერთი მნიშვნელობა აქვს,
ხოლო ენად სინონიმთა ენა მომეცი,
რომელიც მუდამ გაიღება ნიუანსისკენ
სათქმელისა და არსის უკეთ გამოსახატად.
განა ფანჯარა
სრულად იტევს მზეს და სინათლეს,
განა სიტყვა უკვე მტყიცე ჩარჩო არ არის,
რომელიც საზღვრავს, აფასებს და განიკითხავს
სოფელს, შენ რომ უსაზღვროდ შექმენ...
რა არის ცოდვა? სიყვარული?
მაგრამ შენ ხომ სიყვარული ხარ, ისე საშიში,
როგორც ძრწოლა დაბურული სივრცის წინაშე,
ანდა, როგორც სიმაღლის შიში,
მწვერვალზე მდგომს
ზურგიდან რომ ხელსა გკრავს და
უფსურულისკენ მიგაფრიალებს...
რა არის ცოდვა?
როგორ მტანჯავს ერთი სიზმარი:
ჩვენს უბანში მოყუჩებულ ადგილებში
დაყრილ შპიცებზე ფეხშიშველი დააბიჯებს
ჩემი რვა წლის სულელი ბიჭი –
ცალმხრივ გათიშული...
ცალმხრივადა ვარ გათიშული!
მიზეზია შესანიშნავი...
რა თქმა უნდა, მობილური იგულისხმება
და არა ის,
შეკითხვაზე ან უბრალო გამოწვევაზე

პირდაპირ პასუხს რომ გაურბი,
თავს რომ არიდებ...
შესანიშნავი მიზეზია –
არცერთ მესიჯს არ უპასუხო,
ან მიმოწერა იქ შეწყვიტო,
როცა მთავარი უნდა ითქვას,
სადაც რაღაც უნდა გაირკვეს.
სწორედ უპასუხო გრძნობათაგან ბურბურებს
ჯოჯოხეთი – ხეობა,
სადაც ყვავილები გადაიშლებოდა,
შენ რომ ერთხელ მაინც გეპასუხა
გადამწყვეტ მომენტში...
მთელი ცხოვრება ცეცხლს მივარღვევ –
ცალმხრივ გათიშული...
და ყველაფერში
არა შენი გულგრილობა, არამედ
ეს მობილური იგულისხმება...

აგლაონება

ბაგაში მწოლივით ავყურებ
ჩემი ბინის წინა პატრონის მიერ,
ჩემი ოთახის ჭერზე დამაგრებულ
ხელოვნურ ვარსკვლავს, რომელიც ახლა
სწორედ, სანოლის თავზე მიბრნეინავს
შიბის ვარსკვლავივით.
და ვფიქრობ:
„მაინც რა ცივი და ნესტიანი თვეა დეკემბერი!“
ადრე აქ აღბათ, ყმაწვილების ოთახი იყო,
ამიტომაც მოურთავთ მზრუნველ მშობლებს
ჭერი ვარსკვლავებითა და პლანეტებით...
ჩემს ხელში კი ყველა პლანეტა ჩამოვარდა
და მხოლოდ ეს, ერთი ვარსკვლავილა დამრჩა
ზუსტად თავთით.
ორი კვირის წინათ ჩემს ოთახში შემოტანილ
ყვავილს,
რომელსაც უცნაური სახელი ჰქვია – აგლაონება
და, რომელიც, თურმე, მიკრობებსა და სიგარეტის
ჭვარტლს შთანთქავს და ანადგურებს,
ხმობა შეპპარვია.
ცოლი მეუბნება: „უნდა გავიტანო
ეს, აგლაონება აქედან!
ვერ ძლებენ და ხმებიან
შენ გვერდით ყვავილები!“ – ეს სიტყვები
მეც პოეზია მეგონებოდა,
ასეთი მწარე სიმართლე რომ არ იყოს,
წამლის კაფსულისგან
ენის წვერზე დატოვებული მძალე გემოსავით.
ვერც პლანეტები ძლებენ და ცვივიან.
მხოლოდ ეს, ერთადერთი, ხელოვნური
ვასრკვლავილა შემომრჩა დეკემბერში...
და რა მხოდა მერე?
ეს, ერთიც სრულად საკმარისია,
რომ ისიც და ჩემი თავიც
აღმოსავლეთის ვარსკვლავი მეგონს
და ვიფიქრო:
ყველი, ვინც მე მკარგავს,
ისე, თითქოს, გულის ჯიბიდან
მობილური ტელეფონივით
შემთხვევით ვუვარდები,
ცოტა ხანში აღმოაჩენს,
რომ მთელი თავისი კონტაქტები
სწორედ, ამ ტელეფონში ჰქვინდა ჩანიშნული.



გ ნ ე რ ი ლ ი ბ ი დ ი ს

ასე აცილებდა ხაშური აკაკის...
(ციკლიდან „ხაშურული ამბები”)

1915 წლის 26 იანვარს, საქართველოს ბულბულმა – აკაკი წერეთელმა ამქვეყნიური ცხოვრების კარი გაიხურა და მარადისობაში გადავიდა. აკაკის ცხედარი სპეციალური ვაგონით საჩხერიდან თბილისში წაასვენეს. მოსახლეობა რკინიგზის სადგურებზე ხვდებოდა საყვარელი მწერლის კუბოს და ცრემლით, ყვავილებით, სიყვარულითა და სასოებით მიაცილებდა თბილისისაკენ.

ასე იყო ხაშურის სადგურშიც...

სადგურის ბაქანი ხალხს ვერ იტევდა. აი, მატარებელიც ჩამოდგა და ხალხმა იხილა ძვირფასი კუბო. მაშინ ჭაბუკი ვახტანგ ჩიქოვანი ვაგონში ავარდა და შუბლზე ემთხვია აკაკის.

სხვებთან ერთად აქ იყო ხაშურის გიმნაზიის პედაგოგი, ცნობილი საზოგადო მოღვაწე გიორგი იოსელიანი, რომელმაც ზღვა ხალხის საოცარ სიჩუმეში შესანიშნავი სიტყვით მიმართა დიდებული მგოსნის ცხედარს. ამასთან დაკავშირებით გაზეთი „ივერია“ წერდა:

„აი, ამ უხვად მგზნებარე ეროვნულმა ცეცხლმა შეაძლებინა ბატონ გიორგის წარმოეთქვა დაუკინწყარი სიტყვა აკაკის გასვენებაზე, რომელსაც ხაშურის საზოგადოება რკინიგზის სადგურის ბაქანზე მონიშნებით, მუხლმოდრეკით შეხვდა.

ხაშურის საზოგადოებას, მრავლად თავმოყრილს, იმ დღეს ბ-ნ გიორგისაგან ესმა მკვეთრი გრძნობით და ცრემლით შეზავებული შესანიშნავი სიტყვა, რომელმაც მნარედ აგრძნობინა დამსწრეთ სიდიადე ეროვნული უბედურებისა, გამოწვეული აკაკის დაკარგვით. მდუღარე ცრემლით სტიროდა მოხუცი ბატონი გიორგი და ეუბნებოდა აკაკის: „შენ იყავ მოსე წინასწარმეტყველი, რომელმაც გააპე შენი კვერთხით ზღვა მენამული“.

გომის სადგურზე კი მოხისელმა გლეხმა, ქართული პოეზიის უბადლო მცოდნემ და დამფასებელმა – ლექსო ლობჟანიძემ პურის თავთავისაგან დაწნული გვირგვინით შეამკო აკაკის კუბო და უჩვეულო ოსტატობით წაიკითხა “განთიადი”.

არც სიკვდილის შემდეგ დავიწყნია დიდი პოეტის სახელი ხაშურს. ამის დასამტკიცებლად, ვფიქრობთ, ეს ცნობაც იკმარებს:

„ხუთშაბათს, 16 აპრილს, ხაშურის დრამატული წრის მიერ საკუთარ დარბაზში (ვ. ჯაფარაშვილის შენობაში), გამართულ იქნა აკაკის საღამო, რომელიც შედგებოდა ხუთი განყოფილებისაგან.

სალამოს დაწყებისთანავე, ხაშურის სცენისმოყვარეთა თავმჯდომარემ – კ. ძნელაძემ წინადადება მისცა ხალხს, ფეხზე ადგომით პატივი ეცათ ჩვენი დიდებული მგოსნის სსოვნისათვის. შემდეგ ხაშურის გიმნაზიის დირექტორმა ბ-ნ ა. ვ. მდივანმა წაიკითხა ლექცია თემაზე: „აკაკის მნიშვნელობა ქართულ ლიტერატურაში“. ლექციამ მსმენელზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა და ლექტორი მხურვალე ტაშისა და ვაშას ძახილით დააჯილდოვეს. მეორე განყოფილებაში სცენა საგულისხმი სანახაობას წარმოადგენდა. სცენის შუაგულში ყვავილებით მოსილი აკაკის სურათი იყო დადგმული, რომელიც აკაკის საღამოსთვის დაეხატა ხაშურის გიმნაზიის მონაფეს ა. ციცქიშვილს. სურათის მარჯვივ და მარცხივ ყვავილებით ხელში მონაფები იდგნენ და რიგრიგობით ჰკითხულობდნენ პოეტის ლექსებს.

1 მარტს ხაშურის სცენისმოყვარებმა დადგეს აკაკი წერეთლის დრამა „პატარა კახი“, რომელიც აკაკის ხსოვნის პატივსაცემად, ი. ზარდალიშვილის რეჟისორობით წარმოადგინეს.“ (გაზეთი „სამშობლო“ 1915 წ. № 64)

უურნალი „თეატრი და ცხოვრება“ წერდა: „სწორედ რომ მოხდენილს და შესაფერ დროს დადგა ი. ზარდალიშვილმა „პატარა კახი“. იმდენად დიდია სიყვარული და პატივისცემა აკაკისადმი ჩვენს ხალხში, რომ გამოფინეს თუ არა აფიშები ქუჩებში, ხაშურის საზოგადოების სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა. წარმოადგენის დღეს აუარებელი ხალხი მოაწყდა თეატრს და უადგილობის გამო ბევრი გულდანყვეტილი დაბრუნდა უკან.“ (წიკო გურული).

მურად მთვარელიძე –
პროფესორი, ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი

... და ტიროდა აკაკი!..
„აკაკი ატირდა და თქვა, უამხანაგოდ ვევდებით“ –
ნიცა წერეთლის მოგონებიდან

რამ აგატირა ცრემლებით, უხვით,
თავი რად იგრძენ უამხანაგოდ?
შენ – პოეზიის ფესვმაგარ მუხას
თვითი ზეცა უნდა მოგექარაგმოს.
რამ შეაშფოთა კაცი-პოეტი?
რატომ ატირდა ღმერთი ზეციდან?
რომელ ამხანაგს უნდა მოეძლვნა
შენთვის ძვირფასი ის ფიც-ვერცხლი და...
ვის უნდა ეთქვა ერთი სიმართლე,
თუ არ მზეს – მბრწყინავს ქვეყნის ბომონდად,
სად გაგონილა, ანდა სად თქმულა,
ღმერთს ამხანაგად ვინმე ჰყოლოდა?
ცრემლად გადმოლვრილ ვარსკვლავთ ალმასებს
იმერეთის ცა ჩუმად კვირვობდა
და აქ – სხვიტორულ მიწის ბაქანზე
კაცი კი არა, ღმერთი ტიროდა...



გ ნ ე რ ი ლ ი ბ ი დ ი ს

თბილისში პირველად როცა ჩავედი და მოთხოვობები ჩავიტანე, ტალახი მქონდა მუხლზე. ტალახს ახლაც არ ვიცილებ, მიყვარს ქართული მიწა...

სკოლაში სამიანებს მიწერდნენ, ობოლი ვიყავი და, იმიტომ. თორემ ისიც არ მეკუთვნოდა. უმაღლესში არ მისწავლია. იქ ვინ შემიშვებდა?

და, ამ დროს, მოთხოვობები რედაქციაში მიმაქვს დასაბეჭდად. წიგნი მე არ მქონდა წაკითხული... პირველი წიგნი ჩემი დაწერილი წავიკითხე.

წაიკითხეს მოთხოვობები და გაოგნდნენ.

– მე დავწერე, არადა, არავითარი პირობა არ გამაჩნდა იმისი, რომ ეს დამენერა. დაიბნენ...

– კი, ეს დასაბეჭდა, მაგრამ დაიცა... იქნებ რაღაცას ეშმაკობს? საიდანმე ხომ არ ქაჩავს? იქნებ ენები იცის და არ გვიმხელს?

უურნალ „დილას“ რედაქტორი იოსებ ნონეშვილი იყო და მისი მოადგილე გახლდათ მაყვალა მრევლიშვილი. გამიშვეს მასთან. მაყვალა მეკითხება:

– შვილო, ოტია, შენ თუ ყურს არ უგდებ ამ ცხოვრების წარმავალობას, შენგან დიდი მნერალი დადგება! – და მისახელებს რაღაც ფრანგულ უურნალს, – ხომ არ მიგილია? მაშინ კი არა, ახლაც არ ვიცი, რა უურნალზე მეკითხებოდა... მოკლედ, ვერაფერი გაარკვიეს.

უურნალის ყველა ნომერს თვის ბოლოს კოლეგია არჩევდა და მეორე დღეს იკრიბებოდა. მათ შორის იყო აკაკი ბელიაშვილი და გამაგზავნეს მასთან. მივედი.

– ვინ ხარ? – ესა და ესა-მეთქი.

– რა გინდა? – რა ვიცი, თქვენთან გამომაგზავნეს-მეთქი.

– ხომ არაფერს წერ?

– კი, ბატონო, – ვუთხარი. მომეციო, – წაიკითხა. კიდევ ხომ არ გაქვსო?

– კი, ბატონო. ყველა ჯიბეში მქონდა. იკითხა, იკითხა და:

– წადი ახლა შენ. მე მკითხონ იმათმაო.

არ ვიცი, რა უთხრა აკაკი ბელიაშვილმა უურნალ „დილას“ კოლეგიას, მაგრამ დაიწყეს ჩემი მოთხოვობების ბეჭდვა და, რასაკვირველია, ამის შემდეგ ჩემში ეჭვი აღარავის შეპარვია.

თემა იოსებიანი

დ ე ბ ი უ რ ა



ხათუნა გელაშვილი – პოეტი და ჟურნალისტი, შიდა ქართლის მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატი დაიბადა და სკოლა დაამთავრა სურამში. არის ხუთი კრებულის ავტორი, საქველმოქმედო ფონდის დამფუძნებელი და არაერთი საქველმოქმედო ლონისძიების ორგანიზატორი.

ხათუნა შემოქმედებით ნატურას და საზოგადო საქმიანობას წარმატებით უთავსებს ერთმანეთს.

პოეტი ქალის ფაქტიზი ლირიკა გულგრილს არ დატოვებს „ლიტერატურული ხაშურის“ მკითხველს.

* * *

... და გამახსენდა ჩვენი ტყის ქოხი –
ჩვენს ბავშობაში რომ ჩავდგით წყლის პირს,
შენ რომ საღამოს მოგქონდა დოქით
ღვინო და, ბუხრის ალთან რომ ვშლიდით
სუფრას... ჯორკოზე მიფენდი ფარდაგს,
მისხამდი ღვინოს, კაფიებს ვთხზავდით,
გაზაფხულობით ვიწყებდით დარგვას
ნეკერჩელის ხის და უეკლო ვარდის...
ერთად რომ ჭიგოს ვასობდით სუროს,
ვავსებდით ქვევრზე აყოლილ ბზარებს,
რკინაზე, ცეცხლში რომ ცემდი უროს
ფოლადს და ცხენებს უჭედდი ნალებს...
გაწვიმდეს გინდა? წვიმაში ფეხშველს
გვიყვარდა ჩავლა ჭალების ბოლოს,
დილით რომ შიშველ ნაფეხურებში
თვალს ჩაგვიკრავდა შავჩოხა სოკო.
ჭილებით ვწნავდით კალათს და ხეზე
მიჰქონდათ ბულო შეცივნულ ჩიტებს,
შენ წინსაფარი გიყვარდა წელზე
ჩემი და, მჭადზე გიმჩნევდი თითებს.
ვიდგამდი მხარზე გატეხილ კოკას
და ვიწურავდი კაბას მალულად,
ბიჭებს უქადდი ჩემს მოკვლას თუმცა,
მერე კოცნიდი იმ თოვფის ლულას...
არ გვეყო მთელი ბავშობა მაინც,
ვერ გამოვლიერ იმ ქოხში საქმე,
ვერც სიყვარული... და მერე საით
წავედით? – ქოხიც მარტივად დავთმეთ! –
მას შემდეგ დაგვაქვს ტვირთად და დაღად
ჩვენივე ჯვარი, ცოდვებით შეშლილთ,
ჩვენ ახლა ჩვენი სამყარო გვაქვს და
ის ქოხიც ჩვენვე გადავწვით ჩვენში...
უკვე აღარ თოვს ზღაპრულ ფიფქებად...
ჩვენმა შვილებმა – ჩიტებ-ღაბუამ
არც კი იციან, როგორ იქმნება
გუნდიდან დიდი თოვლის ბაბუა...
და არც ვუყვებით... ამ გულის ჭიშკარს
ვიცავთ და ვეღარ მივეახლებით,
ნასახლარებში ვცხოვრობთ და გვიდგას,
ახლა, ჩვენ ჩვენი დიდი სახლები...
და ქარი ისევ დაათრევს ფოთლებს,
ფოთლებს დეკემბრის კალთებით ზიდავს,
გვინდა, რომ თოვდეს... მაგრამ აღარ თოვს
აღარც კი ვიცით, რას ნიშნავს „გვინდა!..“

* * *

უილბლო ღამე გვითევია
უკვე რამდენი,
რაც იყო, ახლა, წარსულს მაინც
ვერ ჩაბარდება,
დრო მოვა, ვიცი, მე ჩემს ლექსებს,
შენზე დაწერილს,
შენს სავალ გზებზე დაგილაგებ
ფიანდაზებად...
ვიცით, რომ ტკივილს იებივით
ფერება უნდა,
ბევრჯერ გაგიშვი, ბევრჯერ დამთმე...
მერე ვინანეთ,
ტკილი ცოდვის ჩადენა ურცხვად ორივეს
გვსურდა,
მაგრამ ვიცოდით, რომ უფალი
ვერ შეგვინანებს.
ვერ წაგშლით იმას, ბავშვობიდან
რაც რომ დაგვჩემდა,
თუმცა, აღარც ღირს გადაშვება
ვნების მორევში,
ბედთან ვერ ვდაობთ უბედობის
გამოსარჩელებლად,
რომ ვერც ჯვარი ვერ დავიწერეთ
სვეტიცხოველში...
ახლა ის გზები, საიდანაც
დღემდე მოვედით,
ყაყაჩოებით ბრიალებს და
არც კვალს არ ინდობს,
უნდა შევიძლო, უნდა გავხდე
მართლა პოეტი,
რომ ჩემი ლექსით აგამალლო
და განგადიდო.
რომ ვარსკვლავები ჰგავდეს სტრიქონს –
ცაზედ განელილს
და შენი სუნთქვა ყველა ფურცლის
იყოს თავდებად,
დადგება დრო და მე, ჩემს ლექსებს,
შენზედ დაწერილს,
შენს სავალ გზებზე დაგილაგებ
ფიანდაზებად...

* * *

მე არ მწყინს, თვალებს რომ ლოდინი მოწყინდა, სიყვარულს ისევ რომ ვერ მჩუქნი, რეტიანს, არ მწყინს, რომ შენს გვერდით ფუსფუსებს ცოლი და, შენს გულში მისთვის რომ ადგილი მეტია...
მე არ მწყინს, დილით რომ თმას უწყობ ტალღებად და კოცნით მის ყელზე ბორგავ და ირვეი, არ მწყინს, რომ მე, ამ დროს, სიცოცხლე მაკლდება, ის ერთი სიცოცხლე – კუთვნილზე მცირედი... ის ბალიშს გისნორებს სათუთად დილით და ზრუნავს და სითბოთი გევსება თითები, პატარას გვერდით რომ ჩაგიწვენს თილისმად და, უკვე ცხადია, ზედმეტად ვითვლები... რომ მისი კისკისი სიცოცხლით აგავსებს, ჩემს ცრემლს კი ეჭვის და სიმლაშის გემო აქვს, ჩაიკრავ გულში და ოქტომბრის ბარათებს ოთახში მოხრილი ფოთლები შემოაქვს... სულ არ მწყინს, რომ აღარ ვსაუბრობთ ამინდზე, თავს აღარ მახუტებ – თბილსა და ფიქრიანს, ლექსი რომ ბაგშვივით აბუჩად ამიგდე, სულში კი ქერქეტი მუზები მიქრიან... კვალიც კი აღარ ჩანს კოცნის და იმედებს მიფანტავს დრო, სადაც გაჩერდა საათი, არც ის მწყინს, რომ ასე, ქარისთვის მიმეტებ და ქარსაც ულირსი სახელი დაარქვი... სულ არ მწყინს, სიზმარს რომ ჩამომდებ თათივით, არ მინდა გათენდეს და ველარ გეშვები, სიყვარულს ფერადი საქსოვი ძაფივით თითებზე ვიხვევ და სხეულში მეშლები... რა გითხრა... შენ იცი, ჩემს გულში რა ხდება, – რაც მთელი ცხოვრება მექნება საწერი, ამქვეწად რაც ჩემი არასდროს გახდება, რომ არ მწყინს, უბრალოდ, ამით ვარ ნაწყენი!!!

* * *

ახლა რა დალევს უფერულ დღეებს, ცამ ნისლი მთაზე ამოიხვენება, ზამთრდება... სულის ფსკერზე ბადეებს დამფრთხალ რითმებთან ვუშვებ და ვგეშავ... შეხედე, ზამთარს კარი აქვს ღია, მოთოვოს... მე შენ მაკლისარ, თორემ... სერზე კი ისევ ამოვა ია, გაზაფხულობით რომ ვნატრობ ხოლმე... ვიდრე ამოვა, რა გითხრა მეტი... (ზამთარი მაინც ფუჭად არ ცდება), წინათ რომ დღეებს ფურცლებს ვახვედით, – ძველ სამოსივით ტანზე გვაცვდება. ბავშობის სახლიც ვერ იტევს დარდებს, გულს უყვარს, თვალმა იუკადრისა, – (მამა, ყოველდღე სანთელს რომ ანთებს,) ის, ჩამომწვარი კუთხე სარკმლისა და სახლის მიღმა, მონგრეულ ჭასთან არ დგახარ, როგორც იმ ჭაში წყალი და ერთმანეთშიც იმგვარად გაქრა გრძნობები, როგორც წაშლილი კვალი... ჰო, ყველაფერი იცვლება ლაღად, სიბერუც მალე შეგვირხევს გულებს, მოვა და ლექსი დარჩება დაღად გულებს, რომლებსაც ვერ ვუერთგულეთ... ველარ მოვიხდენ ამ თმას, დავერცხლილს, შენს წინ და ველარც ბრმად ვიტყვი სათქმელს და ოქროს ფოთლებს, წვიმით გარეცხილს, ქარი სიბრაზით გაავლებს, გაფენა...



დათო ლომიძე

* * *

აქეთ ჯვარია, იქით სამება,
სვეტიცხოველი და ალავერდი,
კურთხეულ მინის ღვიძლი შვილი ვარ,
სხვა, რა ვინატრო, ამაზე მეტი?
ასიათასი მოწამის მინა,
ნინოს ჯვარი და კვართი უფლისა, –
სხვა, რა ვინატრო, ამაზე მეტი,
როს საქართველოს იცავს უბისა,
ქსნის ხეობა და ძამის კლდეკარი,
ოშკი და ხანძთა – სინმინდე ჩვენი,
კურთხეულ მინას, ქართველნო, კვლავაც
იცავს უფალი – სხივთა მომფენი...

* * *

სიყვარულისთვის გაჩენილხარ, ჩემო, ამქვეყნად,
ლამაზ ფერებად დამანახო გინდა, სამყარო.
იქნები ჩემთვის მუდამ ერთი, მე – ერთადერთი,
გზაზე წაქცეულს, შენი მადლი გადმომაყარო.
ალარ იქროლებს ცივი ქარი, რადგანაც ჩემთან
უფლის ბილიკით მოხვედი და იქეცი ღმერთად,
იასამნების ყვავილობა მოგვიფენს სურნელს
აპრილის თვეში, თუ ვიქნებით ორივე ერთად.
შემოდგომისას კვლავ შევცუროთ ტრფობის მორევში,
ვერცერთი ტალღა ვერ ჩაეცავს გრძნობების აფრებს,
დარჩი ყოველთვის ერთი ჩემთვის, მე – ერთადერთი,
ლამაზ დღეთასვლის არ მოგაკლებ ჯადოსნურ ზღაპრებს.
... და შენ იქნები ჩემთვის ერთი, მე – ერთადერთი...

* * *

ღამეს შეეპარა დილის ალიონი,
დელვა დატყობია ზეცას,
სოფელს ახმაურებს თეთრი მაყრიონი,
მზე კი ოქრის სეფას ძერნავს.
ჩოხა-ახალუხში ნეფე ბატონი და
გვერდში ქალი – პატარძალი,
ღმერთო, შენ დალოცე ჩემი საქართველო,
აავსე მადლით და ძალით.
ღმერთო, გადმოგვეცი ძმობის ალავერდი,
გავდოთ ერთგულების ხიდი,
სიყვარულის ბარათები გვაწერინე,
მოგვეც საოება დიდი!..

ქრისტეს შობა

მეოს მეყავ, უფალო,
ცოდვა სულზე მედება,
შენს ბილაკზე დაგალ და
მადლი გადმომედება.
სულში მოდი, უფალო,
გულში იშვი, უფალო,
მე, უბრალო ცოდვის შვილს,
ნუ დამტოვებ უკვალოდ...
გულს გაგიხსნი, მიმიღე,
სულსაც შენთვის ვიმეტებ,
მე, მოკვდავს და ცოდვის შვილს,
ვიცი, არ გამიმეტებ...

სიმარტოვის ზემითი

დღესაც დავრჩი შენი ნახვის გარეშე,
ამიფეთქდა სულში კველა იარა,
რაც გულში მაქვს, მაინც თუ ვერ გითხარი,
ვით უღმერთო, გადავტენი იარალს...
თაგს მოვიკლავ? – არა, თავს მოვუკვდები,
შენზე ისევ, მუზებს ვესაუბრები,
რომ მიყვარხარ, რომ მჭირდები, ვბრუვდები,
ჩართულია ნამზომი და ვდუმდები...
მიათვევნ ტკივილები სხეულს და
გადაშლილა შავი ფერის მიხავი,
ნუ გამიშვებ, შემაჩერო იქნება,
მიყვარხარო, – ერთხელ მაინც მითხარი...
იმედს კარგავს, ფერემთალდება ხვალე და
სამზადს ვინყებ – სიმარტოვის ზემითის,
უშენობით მე ისედაც მკვდარი ვარ,
სისხლის ტბაში მოცურავე წერილი
მოვა შენთან, ბოლო ფერქვის ამარად,
მიყვარხარო – ჩაგაკვდება ხელებში,
ის, რაც შენთვის უთქმელი მაქვს, ძვირფასო,
სულ ყველაფერს ჩავაქსოვებ ლექსებში.



* * *

გზის გასაყართან ბავშვობა იცდის,
თითქოს ჩაუმქრალ კოცონს ვევლები,
იცის ბავშვობამ, მხოლოდ მან იცის,
რატომ ექცევ ხელებს ხელები...
ვერ გამოვედი მონუსხულ წრიდან,
ჯერ ისევ ახალ როლს ვიზეპირებ,
მე, სიყვარულის სახელით, მსჯიდა
დრო და ამსხვრევდა სულში

ჯებირებს...

გამოგონილი აკვარიუმის
ბუტაფორიებს ვაბნევდი მძივებს
და მცდიდა ბედის მილენიუმი –
განაჩენივით მჩატე და მძიმე ...

შენ ისევ შენ ხარ... მაოცებ ისევ,
გიდგას მეათათვე საჭირნახულო,
ცხოვრება ავი ძალლივით გვისევს
ეჭვებს და... წარსულს სიზმრად
ვნახულობი...
გზაჯვარედინზე ბავშვობა სახლობის,
ხელში მომწყვდეულ თოვლის

გუნდებით...

და, შორიახლოს, ბედის გაკრული
ხელნაწერების წაშლას ვუნდებით...
რას მკარნახობდა ქალური ალღო
პატარა გოგოს უმანკო გზნებით...
სულში ყინულის ნამსხვრევებს ვალლობ
და ბუნიობის ზენიტში ვდგები!..

* * *

აპარებს მზერას ალენილ რიდით
და სხვისი ქმარი დაეძებს საყეს,
უკვე ნაცადი, ძველ მეხსარიდით
ოცნებობს, ახალ გაზაფხულს აპყვეს...
შეცდომით შეთემ შეირთო ცოლი,

(გაუმხელელის ჯიუტი ჯიბრით),
უძკარის გზაკალარულ ცოლილს
სარეცელივით შეაცვდა ხიბლი...
სადღაც, სივრცეში აცდენილ ქორდას

უმისამართოდ ანათებს ხომლი,
იმ ვერგამხელილს ლიმილი ჰქონდა
და სურნელება პირველი თოვლის...

მდედრის ალღოთი ღაღანებს ღაღლა,
აურულებს უვავი სექტემბრის უიუს,
ფერადი ფუნჯით შემოდის ლაღად

და შემოდგომა ბავშვივით გიუობს.
ახალ ლიბრეტოს ასრულებს წვიმა,
ღუდღუდებს სულის სახმილში ცეცხლი

და მარადიულ ცრემლივით ბრწყინვას
სიცარიელე ამოცლილ ფერცხლის...
ის კი...მიჰყება ცხოვრების ქანობს,

ალენილ მზერას არ ტოვებს რიდი...
და სხვისი ქმარი წარსულ გზას ნანობს,

იმ გზას, რომელიც ალარსად მიდის!..

* სათარი – ურემს გამობმული

დიდი მორი.

28 ოქტომბერი, 2022 წელი

ლიტერატურული ხელი

* * *

მწერალსა და
საზოგადო მოღვაწეს – გიზო თავაძეს

დღე იყო ცეტი და ტკარცალა,
როს სიზმრებს ამხელდა იგრიკა,
გამოღვიძება არ გაცალა, –
მზემ გამიგაცილა შიკრიკად
იქ, სადაც წვიმების მარაოდ
თმას შლიდა შრაშუნით თემშარა,
იქ, სადაც ამურმა, ამაოდ,
ჭაბუკი პოეტი შეშალა...

სილადე გდევს ჭიაკოკონის,
ფიცვერცხლით სავსე გაქვს ბადია,
მყარია და-ძმობის ბოკონი –
სიმდიდრე, რაც რომ გაბადია...
ძარღვებმი მელანი კვარჩხალებს,
მოყვასა ოდა უძღვნა, გრძელია,
უტეპილეს ყრმობის ნაკვერჩხალებს
ხსოვნაში გინახავს გურია...

რაც დღემდე სააკვნე დათლილა,
შენ სიხალულიც „მაია“,
მე შენი უმრწმესი ქართლი ვარ,
შენ – ჩემი ბებერი აია, –
ამაყი ძირძველი თოხუმით,
გამჭვიდებს შრიალი რცხილნარის,
დარდი გნევას წართმეულ სოხუმის
და სევდა დაცლილი ცხინვალის...

* * *

...და სანამ მოალწევ ჩემამდე,
(მოგყვება უფერო ნაფთევი),
შენი შემოდგომა მე მანდე, –
დალლილი და ღამენათევი...
ვაგროვებ თოვლზე და თოვლიან
ლექსებს, ჩემეული ფაციცით,
ვიცით, რომ ცრიატი ხომლია
მხოლოდ, ერთმანეთზე რაც ვიცით...
როდინში ლოდინი სლუკუნებს,
ფერით და გემოთი ღანძილის,
ჩემამდე ეკვროდი უკუნეთს,
შემოკლდა ჩემამდე მანძილი...
ტაატით ტორტმანებს ურემი,
ჯვარივით მძიმეა სათარი,
უზრმოდ ფიქრია ულევი,
ჩემთან კი – სიმშვიდის საფარი...
* სათარი – ურემს გამობმული
დიდი მორი.

* * *

მე ანპანივით გასწავლი ჩემს თავს
და შენც კითხულობ სასოებით...
სხეულზე, როგორც სურიდან, წვეთავს
ცრემლები – სულის ასოები...
ეს შემოდგომაც ქარში ცახცახებს, –
თაღის და ფერებნართმეული...
და ფრთხილი ვნებით ნებივრობს ცახე
არილზე, ჩემი სათმეულის.
გზაჯვარედინზე წევს ფერი წითლის,
გაკრძალებას აკრძალვა შუქნიშანთა,
დროის მდინარე დინებებს ითვლის,
ცხელი ხუნდები სულს გიშანთავს...
ვარსკვლავს მაკვირდები, როგორც
მოგვი,

მიხმობ მაგიურ ფალანგებით,
ვიდრე დედამინას ქარი მოგვის,
მანამდე, თავად დავლაგდები...

P.s. რითმებად ირთვება ასოები,
გარეთ ნოებრის ისხარია,
უხმოდ მკითხულობ, სასოებით
და მე ბავშვივით მიხარია...

* ცახე – მზის სხივით განათებული
დტვერი.